

„Postoje České republiky k bezpečnostní a obranné dimenzi EU: hodnocení a perspektivy“

1. Obsah a struktura práce

Diplomová práce Jana Mála je jednopřípadovou studií analyzující postoje vybraných aktérů české bezpečnostní politiky k problematice Společné bezpečnostní a obranné politiky EU (CSDP), a to od roku 2004 až do současnosti. Za relevantní aktéry, jejichž postoje práce zkoumá, Málek považuje vládu (konkrétně pak ministerstva zahraničí a obrany a Úřad vlády) a politické strany ve sledovaném období dlouhodobě přítomné v PSP ČR (ODS, ČSSD, KDU–ČSL, KSČM). Tento výběr zkoumaných aktérů je legitimní a v zásadě vyčerpávající.

Aby mohl českou diskusi o CSDP smysluplně strukturovat, vymezuje Málek čtyři problémové okruhy související s rozvojem CSDP, jejichž reflexi na straně zmíněných aktérů české bezpečnostní politiky sleduje: vztah mezi EU a NATO, obsah a implementaci Evropské bezpečnostní strategie, změny v CSDP obsažené v Lisabonské smlouvě a roli ČR v rozhodovacím procesu v rámci CSDP.

Práce se nejprve dosti obsáhle věnuje metodologickým a metodickým problémům, kterým autor čelil, a následně i popisu zvoleného metodologického přístupu. Autor zvolil přístup volně inspirovaný dějinami idejí, kdy se pokouší sledovat recepci určité myšlenky či postoje po delší časové období a napříč různými typy aktérů. Následně se autor obsáhle věnuje přehledu historického vývoje CSDP, vývoji vztahů mezi NATO a EU, institucionálnímu rámci CSDP, významu Lisabonské smlouvy pro bezpečnostní a obrannou politiku EU, rozhodovacími procesy v rámci CSDP a obsahem a implementací Evropské bezpečnostní strategie.

Nakonec se ve třetí části své práce zabývá analýzou vývoje české pozice k výše zmíněným problémovým okruhům a recepcí problematiky CSDP českými vládami a politickými stranami.

2. Hodnocení formální stránky práce

Formální stránku práce lze hodnotit jako zdařilou a pečlivou. Výhrady, které je možno vznést, se týkají pouze okrajových nedostatků, které nejsou pro celkové hodnocení práce příliš podstatné. Autor dobře stylizuje a používá adekvátní pojmy na adekvátních místech.

Citační aparát i seznam použitých zdrojů jsou zpracovány pečlivě a obsahují všechny potřebné informace. Grafická podoba práce je pojata standardně a až na drobná opomenutí zpracována pečlivě. Práce obsahuje i veškeré další požadované formální a grafické náležitosti.

3. Hodnocení obsahové stránky práce

Autor v práci prokazuje svou erudici a své analytické schopnosti. Jeho znalosti bezpečnostní a obranné dimenze evropské integrace jsou skutečně značné. Navíc je schopen tuto rozsáhlou problematiku pro potřeby své práce účelně zjednodušit a vypreparovat z ní témata, jež jsou pro jeho výzkum relevantní.

Ocenění zaslouží autorův právě tento metodický přístup, kdy z rozsáhlé empirické materie týkající se CSDP vyčlenil čtyři konkrétní tematické okruhy, jež dále rozpracovává a mapuje jejich recepci ze strany relevantních aktérů české bezpečnostní politiky. Výběr těchto konkrétních témat je dobře obhajitelný a ve výsledku užitečný pro celkovou strukturu a závěry práce. Výběr několika málo témat mu navíc umožňuje provést srovnání mezi postoji jednotlivých zkoumaných aktérů.

Autor bohužel vymezuje svou výzkumnou otázku příliš vágně („zda a jak se projevuje problematika EBOP v postojích definovaných aktérů české bezpečnostní politiky“), což mu neumožňuje svou analýzu přesněji zacílit a dospět k závěrům, které by nebyly v zásadě banální, tedy v souladu s běžnými představami o pozicích českých politických stran a dalších aktérů k problematice evropské obrany a bezpečnosti.

Navíc je struktura práce s ohledem na rozsah jednotlivých částí poměrně nevyvážená. Autor věnuje rozsáhlou pasáž svému hledání vhodné metodologie a následně se věnuje popisu vývoje samotné CSDP, jejích institucí a klíčových dokumentů. Kromě toho se věnuje i obsahu a implementaci Evropské bezpečnostní strategie a vývoji vztahů mezi NATO a EU.

Tím prokazuje své rozsáhlé znalosti problematiky evropské obrany a bezpečnosti a zároveň vysvětluje svůj výběr čtyř zmíněných konkrétních témat pro další analýzu. Přesto v poměru k následující, analytické části se jedná o část nadbytečně rozsáhlou. Respektive část analytická je příliš krátká a nedostatečně hluboká, uvažíme-li, že se má jednat o ústřední část celé práce.

4. Celkové hodnocení

Předkládaná diplomová práce v zásadě naplnila ambice na začátku vymezené autorem. Její formální stránce nelze vytknout žádné závažnější nedostatky. Autor prokázal svou erudici v problematice evropské bezpečnostní a obranné spolupráce. Je pouze škoda, že vlastní analýza vývoje postojů českých bezpečnostních elit k CSDP nebyla zpracována podrobněji a do větší hloubky.

Značná část práce je věnována popisu historického vývoje evropské bezpečnostní a obranné politiky a jejímu institucionálnímu zajištění, zatímco na vlastní analýzu problému, jenž má být ústředním tématem práce, zbývá jen třetina celého nepřilíživě dlouhého textu. Výsledkem takové stručné analýzy jsou pak v zásadě banální zjištění.

Vzhledem k tomuto nedostatku navrhuji ohodnotit práci známkou velmi dobře.

Praha, 7. září 2012

PhDr. Jan Jireš, PhD.

Ústav politologie FF UK